ZACHĘTA

Historie ucha dla dzieci

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
19 marca — 15 maja 2011
www.zacheta.art.pl

Pewnie zastanawiacie się, dlaczego w galerii sztuki pokazywane są *Historie ucha*. Dlaczego nie oka? Przecież w galerii OGLĄDA się różne rzeczy, a nie słucha.

Ta wystawa jest zatem wyjątkowa. Usłyszycie i zobaczycie na niej dziwne rzeczy. Obrazy, które mają w sobie rozmaite dźwięki, rysunki fal dźwiękowych, które nie przypominają fal morskich, drżące kartki i świetlne znaki niczym z *Gwiezdnych wojen*, będące śladem ręki, która „mówi". Dziwne, prawda? Żeby połapać się w tym galimatiasie, zacznijmy od początku — czyli w naszym przypadku od UCHA.

Ucho. Trudno je narysować. Małe dzieci przeważnie w ogóle nie rysują uszu, skupiają się na innych szczegółach: dużych oczach, włosach, strojach…

A jeśli rysują uszy, to w bardzo uproszczony sposób.

A jak ty rysujesz uszy?

rys. Teoś Grynberg

Zachęta dla dzieci nie tylko w galerii! Zajrzyjcie na stronę www.zacheta.art.pl i przetestujcie nowe gry internetowe!

ubierz GLADIATORA

Tymczasem ucho, a właściwie cały narząd słuchu jest niezwykle skomplikowaną częścią ciała. To, co widzimy, to tylko zewnętrzna część — małżowina uszna. Czy wiecie, że każdy z was w środku głowy ma ucho środkowe i wewnętrzne? (Wszyscy, którzy chorowali na zapalenie ucha, na pewno mają tego świadomość, bo ból sięga bardzo głęboko.) A czy wiecie, że w tym uchu mamy **ślimaka**, **bębenek**, **trąbkę**, **strzemiączko**, **kowadełko** i całą masę innych „sprzętów"?

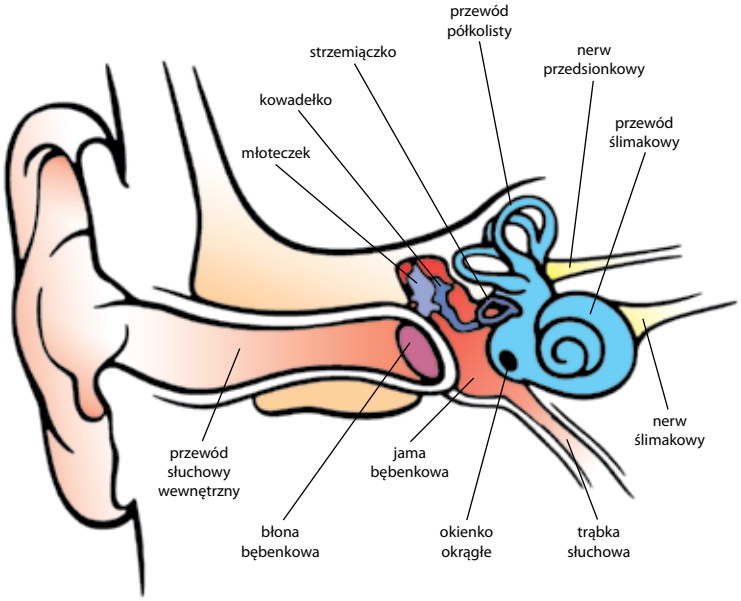

na podstawie: http://pl.wikipedia.org/wiki/Ucho

Gdy wszystkie elementy sprawnie działają, możemy słyszeć nawet najdrobniejszy szelest. Jeśli któraś z części szwankuje, wówczas słyszymy gorzej. Niektórzy ludzie na skutek różnych chorób tracą słuch całkowicie. Jeszcze inni rodzą się z zupełną niezdolnością do odbierania bodźców akustycznych, czyli z głuchotą. Gdy tracimy jeden zmysł, wyostrzają się inne, na przykład wzroku, węchu albo dotyku. Niesłyszący mogą też odbierać dźwięki w inny sposób: „Mam na imię Łukasz. Skończyłem 18 lat. Chodzę do Liceum Ogólnokształcącego o profilu plastycznym. Nie słyszę od szóstego miesiąca życia. Bez aparatów słuchowych słyszę tylko bardzo głośne dźwięki, np. głos wielkiego dzwonu, bębna, klakson samochodu, szczekanie psa i bardzo głośny krzyk. Pewnego razu w nocy obudziłem się. Przestraszyłem się. Była straszna burza. Słyszałem grzmoty, ale ulewy nie słyszałem. **Słyszę, a raczej chyba czuję infradźwięki i wibracje. Kiedy głośno gra orkiestra, to czuję uderzenia w klatce piersiowej i drżenie wszystkiego, czego dotykam**".

Łukasz Krakowiak, http://www.glusi.pl/fonogesty/opinie_u.html

Czy wiecie że wielki kompozytor Ludwig van Beethoven (1770–1827), nawet gdy zaczął mieć poważne problemy ze słuchem, nadal koncertował i komponował swoje wspaniałe symfonie, koncerty, sonaty i uwertury?

Na wystawie zobaczycie fragmenty filmu Mauricio Kagla *Ludwig van*, w którym wyłączenia dźwięku mają nawiązywać do głuchoty Beethovena. Czym jest dla was ten brak dźwięku?

Na wystawie znajdziecie prace artystów współczesnych: Anny Molskiej, Marcina Maciejowskiego, Bartka Materki i grupy Twożywo. Prace stworzone są w różnych technikach, charakterystycznych dla sztuki współczesnej. Nie brak tu instalacji, wideo, fotografii i malarstwa. Niektóre z prac na pozór są ciche. Spróbujcie się w nie wsłuchać i wyłowić wszystkie możliwe dźwięki.

Obrazy pełne dźwięków. Marcin Maciejowski

Marcin Maciejowski, *At the Cafe*, 2009, wł. prywatna, fot. dzięki uprzejmości artysty

Marcin Maciejowski *Bez tytułu (Lidka dół) Bez tytułu (Lidka góra)*, 2006, dzięki uprzejmości Galerie Meyer Kainer Wien

Podejdźcie do obrazu *At the Cafe*.

Ile widzicie na nim postaci? .....

Jaką scenę przedstawia?.....

Jakie dźwięki można usłyszeć w kawiarni?.....

.....

Czy ten obraz jest głośny, czy cichy?.....

A teraz przyjrzycie się drugiej pracy Marcina Maciejowskiego.

Gdzie rozgrywa się ta scena?.....

Co robi kobieta?.....

Czy obraz jest głośny, czy cichy?.....

Praca składa się z dwóch części. Na żadnej z nich nie widać całej postaci. Czy wiecie, dlaczego?

Marcin Maciejowski namalował obraz na podstawie fragmentów filmu wideo pokazującego jego żonę Lidkę. Oba płótna przedstawiają kadry/klatki z filmu.

Miejskie dźwięki. Murale Twożywa

Na początku uspokajam językowych purystów: błąd w Twożywie jest celowy. Artyści (Mariusz Libel i Krzysztof Sidorek) bawią się słowami i jako żywo czują się bardziej „two żywem" niż tworzywem, z którego coś jest zrobione. Czyż TWOŻYWO nie może oznaczać dwóch artystów („two" to „dwa" po angielsku)? A może macie jeszcze inne pomysły? Prace w Zachęcie to już ostatnie prace tych artystów. Panowie ogłosili, że rozwiązują grupę…

Chyba nikt nie ma wątpliwości, co przedstawia ta praca i gdzie znajduje się ten budynek.

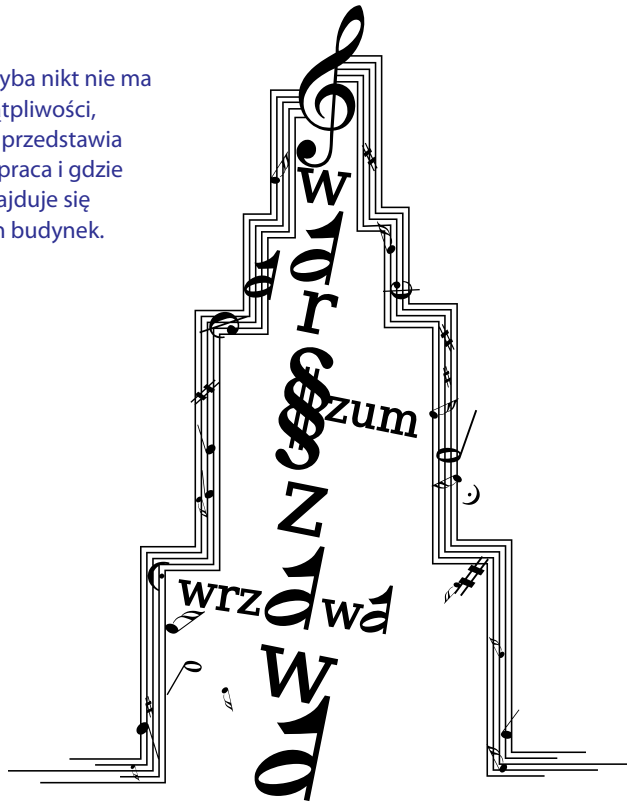

Grupa Twożywo, projekt muralu, 2011 (zrealizowany na budynku przy ul. Nutki w Warszawie)

Jakie słowa możecie odczytać?.....

.....

.....

Czym są niektóre litery?.....

.....

.....

.....

Z czego zbudowany jest obrys budynku?.....

.....

Czy staliście kiedyś na skrzyżowaniu w centrum miasta z zamkniętymi oczami? (Na chodniku, rzecz jasna!). Jeśli nie, zróbcie to koniecznie i spróbujcie wyłapać dźwięki, które do was docierają. Czy jest to szum, czy raczej wrzawa? Postarajcie się wymienić i policzyć źródła dźwięków.

Przyjrzyjcie się dużej pracy Twożywa.

Jakie muzyczne znaki widzicie w tej pracy?.....

.....

.....

.....

Znajdźcie dwa słowa, które nawiązują do wody lecącej z kranu.

.....

.....

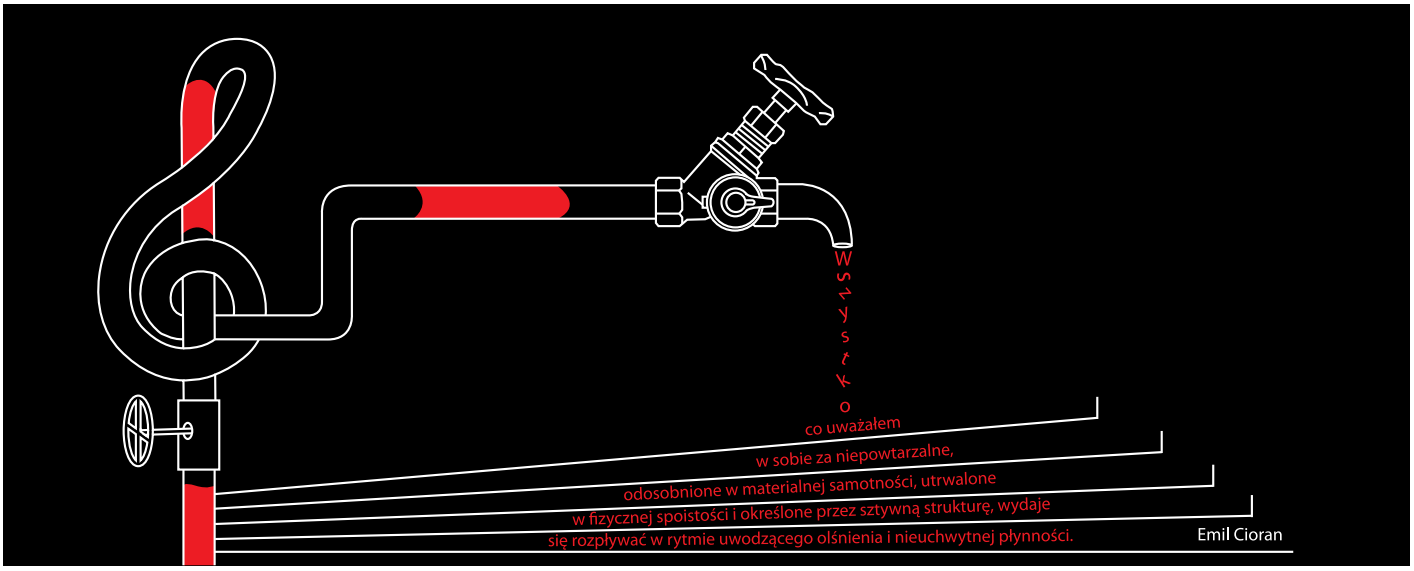

Grupa Twożywo, projekt muralu (*Emil Cioran*), 2011

Ekspedycja na Antarktydę, 1966, fotografia z archiwum Janusza Molskiego, wykorzystana w projekcie Anny Molskiej

Czy istnieje cisza? Anna Molska

Praca Anny Molskiej kryje w sobie historię rodzinną. Dziadek artystki Janusz Molski był naukowcem, który badał fale dźwiękowe, między innymi na Antarktydzie w 1966 roku. Przy pomocy różnych urządzeń udało mu się uzyskać łączność krótkofalową między Antarktydą a Warszawą. Rysunki przedstawiające rodzaj choinek bez gałęzi to oscylogramy — rysunkowy zapis fal dźwiękowych.

Na podstawie zdjęć opiszcie krajobraz Antarktydy.
Jakie kolory dominują? Jakie dźwięki możecie sobie wyobrazić?.....
.....
.....
.....
.....

Ułóżcie nazwy zwierząt żyjących na tym mroźnym kontynencie:

GWINNIP ☐☐☐☐☐☐☐

AKOF ☐☐☐☐

LOEIWBYR ☐☐☐☐☐☐☐☐

Narysujcie trasę podróży z Polski na Antarktydę.
Jakim środkiem transportu podróżował Janusz Molski?.....
.....
.....

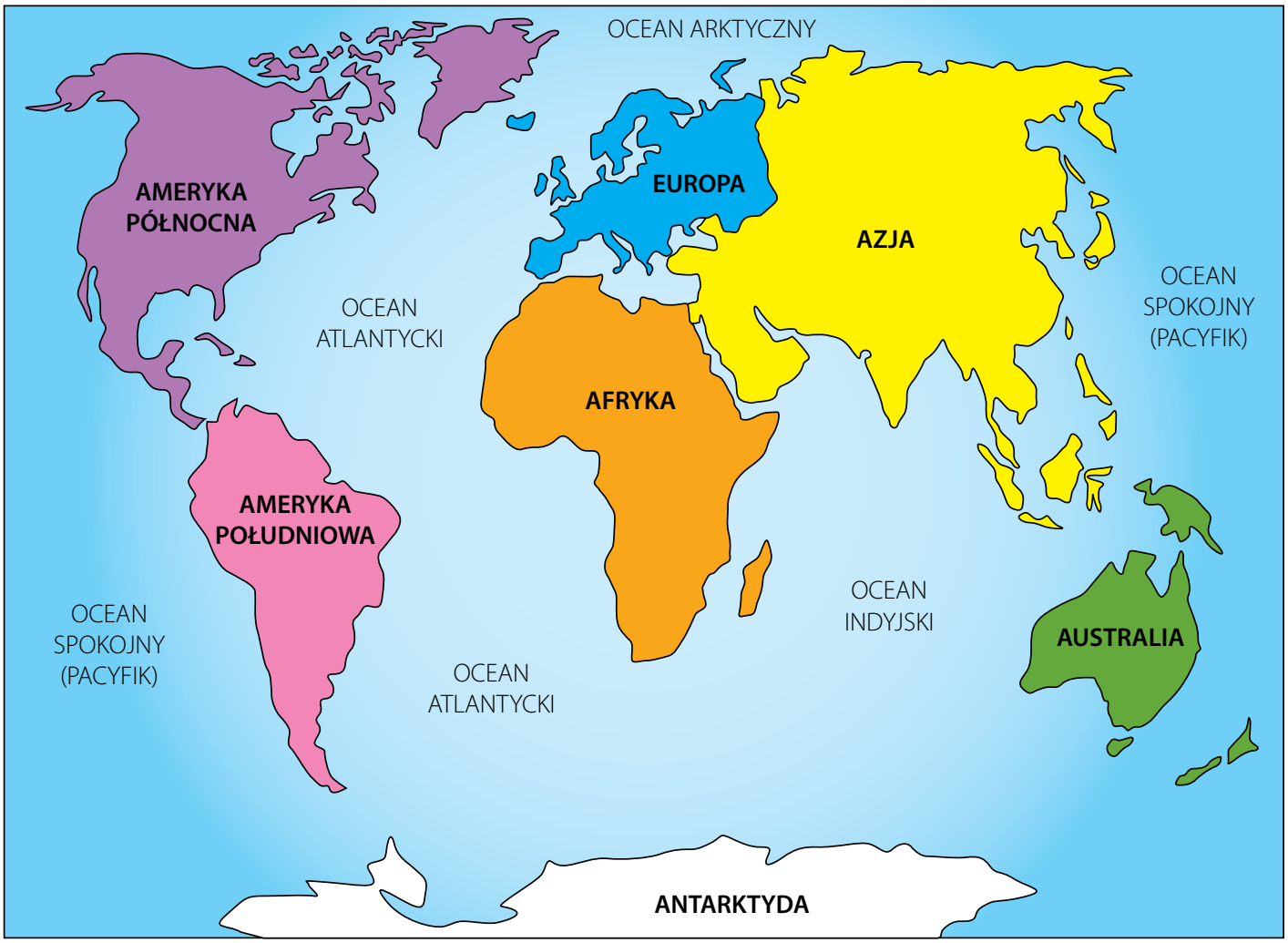

Czy ruch ma kształt? Bartek Materka

Bartek Materka, *Bez tytułu (To słowa)*, 2011, wł. prywatna, fot. dzięki uprzejmości artysty

Mówiliśmy już wcześniej o głuchocie. Osoby, które nie słyszą od urodzenia, mają też problemy z mową. Trudno im zrozumieć, co ktoś do nich mówi i trudno im przekazać słowami, co myślą. Na szczęście jest język migowy — system znaków, gestów i mimiki (ruchów twarzy), dzięki którym można się porozumieć.

„Duża część znaków języka migowego naśladuje w sposób obrazowy kształty rzeczy, które określa (np. krzyż) lub nadaje kształt pojęciom, które same w sobie go nie mają (np. kochać). Język migowy obejmuje wiele systemów zróżnicowanych regionalnie i kulturowo. Charakteryzuje się brakiem odmian wyrazów przez przypadki, osoby i liczby — o sensie wypowiedzi decyduje szyk znaków".

na podstawie: http://www.slownikmigowy.pl/index.php?p=1&sp=2

Bartek Materka zapisał ruch ręki osoby, która posługuje się językiem migowym. Świetlny ślad wyglądający jak rysunek abstrakcyjny kryje w sobie konkretne słowo.

Obok języka migowego istnieje również makaton — metoda komunikacji dla osób niepełnosprawnych. Przy pomocy gestów i rysunków można łatwo się porozumieć. Makaton powstał w latach siedemdziesiątych w Wielkiej Brytanii. Autorką metody jest Margaret Walker. Nazwa metody pochodzi od pierwszych liter imion Ma rgaret Walker, Ka thy Johnston i Ton y Cornforth — osób, które współpracowały z autorką przy tworzeniu metody.

na podstawie: Kamila Kowalewska-Kasperek, Kamilla Pomorska, http://www.zss103.poznan.pl/index.php?Strona=Publikacje&karta=32

Zdarzają się sytuacje, gdy nawet osoby pełnosprawne mają problemy z przekazywaniem informacji i z komunikacją — na przykład gdy jesteśmy zbyt daleko od osoby, z którą chcemy się porozumieć, albo gdy wokół nas jest za głośno. Co możemy wtedy zrobić?

Z pomocą może nam przyjść Międzynarodowy Kod Sygnałowy tzw. kod Morse'a . Kod ten został stworzony w 1840 przez Samuela Morse'a i Alfreda Vaila. Przy pomocy dźwięków, błysków światła, impulsów elektrycznych lub znaków potocznie nazywanych kreską i kropką można przeliterować i przekazać ważną wiadomość.

A kiedy jest się na morzu i walczy się z piratami, koniecznie trzeba znać **kod flagowy**. Każda flaga ma osobne znaczenie. Na przykład:

Mam nurka pod wodą;
trzymajcie się z dala i idźcie powoli

Trzymajcie się z daleka ode mnie,
manewruję z trudnością

Mam pożar i niebezpieczny ładunek na statku,
trzymajcie się z dala

Człowiek za burtą

Potrzebuję pomocy

A może sami wymyślicie własny kod?

ZACHĘTA

Historie ucha
19 marca – 15 maja 2011
Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warszawa
tel. 22 556 96 00, fax 22 827 78 86
www.zacheta.art.pl
dyrektor: Hanna Wróblewska

kuratorzy projektu:
Joanna Kordjak-Piotrowska (wystawa)
Michał Libera (program muzyczny)
Zofia Dubowska-Grynberg (program edukacyjny)
współpraca: Magdalena Komornicka, Stanisław Welbel
projekt ekspozycji: Paulina Tyro-Niezgoda
realizacja: Marek Janczewski

Folder
koncepcja i tekst: Zofia Dubowska-Grynberg
projekt graficzny: Maciej Sikorzak
redakcja: Małgorzata Jurkiewicz
druk: ARW A. Grzegorczyk, Stare Babice

© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2011

Teksty dostępne na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa — na tych samych warunkach 3.0 Polska. Treść licencji na stronie: http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/legalcode

Projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dziekujemy:
Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena

sponsorzy galerii:
LIDEX, netia

partner technologiczny:
POL AUDIO

sponsorzy wernisażu:
DeLonghi, KENWOOD, A. Blikle, Ash Tree Estate

patroni medialni:
gazeta wyborcza.pl, POLITYKA, TOK FM, The Warsaw Voice, STOLICA, Art&Business, artinfo.pl

Zrób to sam
przewodnik po każdej wystawie

zawiera pytania pomocne przy samodzielnej interpretacji prac prezentowanych na wystawie.

weź folder
znajdź na wystawie oznaczoną na kolorowo pracę (na podpisach szukaj kolorowych naklejek)
zadaj sobie pytanie odpowiadające kolorowi naklejki

ZACHĘTA

Stories of the Ear for children

Zachęta National Gallery of Art
19 March — 15 May 2011
www.zacheta.art.pl

No doubt you are wondering why an art gallery is showing *Stories of the Ear*. Why is it not 'stories of the eye'? Don't you generally LOOK at different things in a gallery, not listen to them.

Well, this exhibition is an exception. In it, you will be able to listen to and look at strange things. Paintings that contain different sounds, drawings of waves of sound which don't look at all like the waves of the sea, trembling sheets of paper and light signs that look like something out of *Star Wars* but which are traces of a hand that 'speaks'. Strange, right? To get a grip of what's going on in this chaos, let's start from the beginning — in other words, in our case from the EAR.

The Ear. A difficult thing to draw. Small children generally don't draw ears, concentrating on other details: big eyes, hair, clothes . . .

They usualy draw ears in a very simplified way.

And how do you draw ears?

drawings: Teoś Grynberg

Zachęta for children not just in the gallery! Take a look at the website www.zacheta.art.pl and test out our new internet game!

For the ear, or rather the whole hearing apparatus is an unusually complicated part of the body. What we see is only its external part — the auricle. Do you know that each of you has inside the head an internal and external ear? (Anyone who has had an ear infection, no doubt is well aware how deep the pain goes!) But do you know that in the ear we have a **canal**, **drum**, **trumpet**, **stirrup**, **anvil** and a whole host of other 'equipment.'

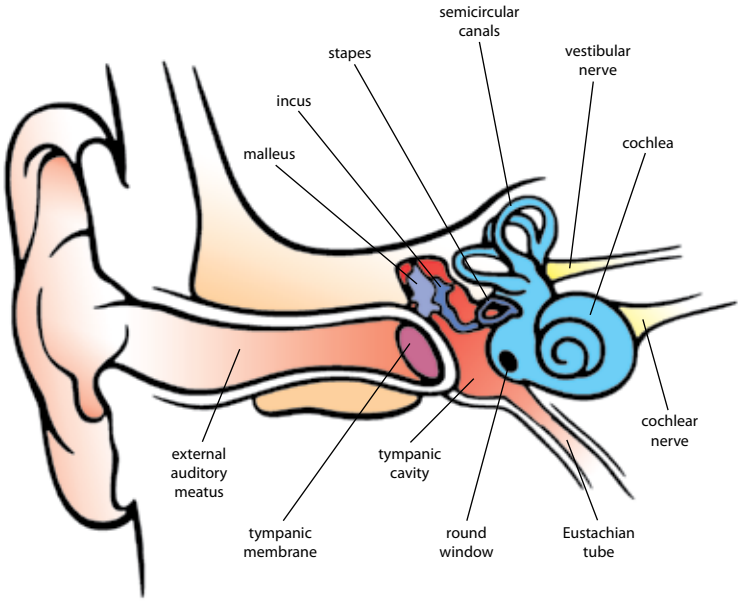

on the basis of a: http://pl.wikipedia.org/wiki/Ucho

When all these elements are working well, we can hear even the most delicate rustling sound. If one of the parts malfunctions, then we do not hear so well. Some people, as a result of different illnesses, lose their hearing completely. Still others are born with a complete inability to pick up acoustic stimuli, in other words with deafness. If we lose one sense, others, such as vision, smell or touch, become sharper. People who cannot hear can perceive sounds in other ways:
'My name is Łukasz. I am 18 years old. I go to an Upper School with an arts' profile. I have not been able to hear since I was six months old. Without hearing aids I only hear very loud sounds, for example, the sound of a great bell, a drum, a car horn, the barking of a dog or a very loud shout. Once I woke up in the night. I was frightened. There was a terrible storm. I could hear the thunder, but couldn't hear the rain. **I hear, or perhaps rather I feel infra-sounds and vibrations. When an orchestra plays loudly, I feel a beating in my chest and the trembling of everything that I touch.**'

Łukasz Krakowiak, http://www.glusi.pl/fonogesty/opinie_u.html

Did you know that the great composer Ludwig van Beethoven (1770–1827), even when he began to have serious problems with his hearing, continued giving concerts and composing his wonderful symphonies, concerts, sonatas and overtures?
At the exhibition, you can see fragments of Mauricio Kagel's film *Ludwig van*, in which the absence of sound makes us think of Beethoven's deafness. What for you is this lack of sound?

At the exhibition, you will find works by contemporary artists: Anna Molska, Marcin Maciejowski, Bartek Materka and the group Twożywo. The works are made using different techniques typical of contemporary art. Here you can find installations, video, photography and painting. Some of the works seem silent. Try to listen to them and imagine all their possible sounds.

Paintings Full of Sounds. Marcin Maciejowski

Marcin Maciejowski, *At the Cafe*, 2009, private collection, photo courtesy of the artist

Marcin Maciejowski, *Untitled (Lidka Top)*, *Untitled (Lidka Bottom)*, 2006, courtesy of Galerie Meyer Kainer Wien

Go to the painting *At the Cafe*.
How many people can you see in it?.....
What scene does it present?.....
What sounds can you hear in a café?.....
.....
Is the painting noisy, or quiet?.....
And now look at the second work by Marcin Maciejowski.
Where is this scene taking place?.....
What is this woman doing?.....
Is the painting noisy, or quiet?.....
The work is composed of two parts. In neither of them can we see the whole figure. Do you know why?
Marcin Maciejowski painted the picture on the basis of fragments of a video of his wife Lidka. Both paintings show stills/frames from the film.

Urban Sounds. Murals by Twożywo

At the beginning, let me explain a linguistic joke: for the word Twożywo is a deliberate pun. The artists (Mariusz Libel and Krzysztof Sidorek) are playing with words as there is no Polish word 'Twożywo': however, there is a word 'tworzywo' which sounds the same and means 'material' or 'substance'. So what the artists have done is keep the sound, but changed the spelling to get the English word 'Two' (they are an artistic duo after all!) and the Polish word 'żywo' which means 'quickly' or 'vividly'. As a result, you get TWOŻYWO, a name which reads TWO VIVIDLY, not just inert substance. Or perhaps you have other ideas? The works on show in Zachęta will be the group's last works. As the artists have announced that they are disbanding the group.

I guess, even if you are new to Warsaw, you can probably work out what this work shows and where this building is to be found.

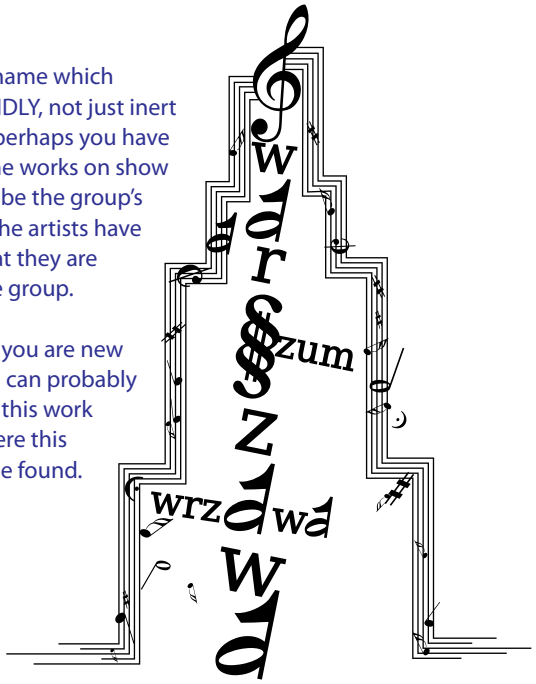

Grupa Twożywo, mural design, 2011 (realised on building at Nutki St. in Warsaw)

What words can you read here? (Even if you don't speak Polish, you might recognise the name of a city in Poland going down the centre of the building. Then as you read across can you find two other words? Can you see 'szum' and 'wrzawa.' These are two Polish words that refer to sound. But one 'szum' is neutral, like 'sound' in English, while the other 'wrzawa' is negative, something like 'din' or 'racket' in English. Why do you think the artists put these words in this picture?)
.....
.....
What do some of the letters look like?.....
.....
.....
What is the outline of the building made out of?.....
.....

Have you ever stood at a crossroads in the centre of a city with your eyes closed? (on the pavement of course!) If not, try it and see if you make out the different sounds being produced around you.
Is it sound (szum), or rather a racket (wrzawa)?

Look carefully at the big work by Twożywo.
What musical signs can you see in this work?.....
.....
.....
Out of the tap drop some Polish words associated with music.
Do you think of music when you hear water dripping or flowing from a tap?.....
.....

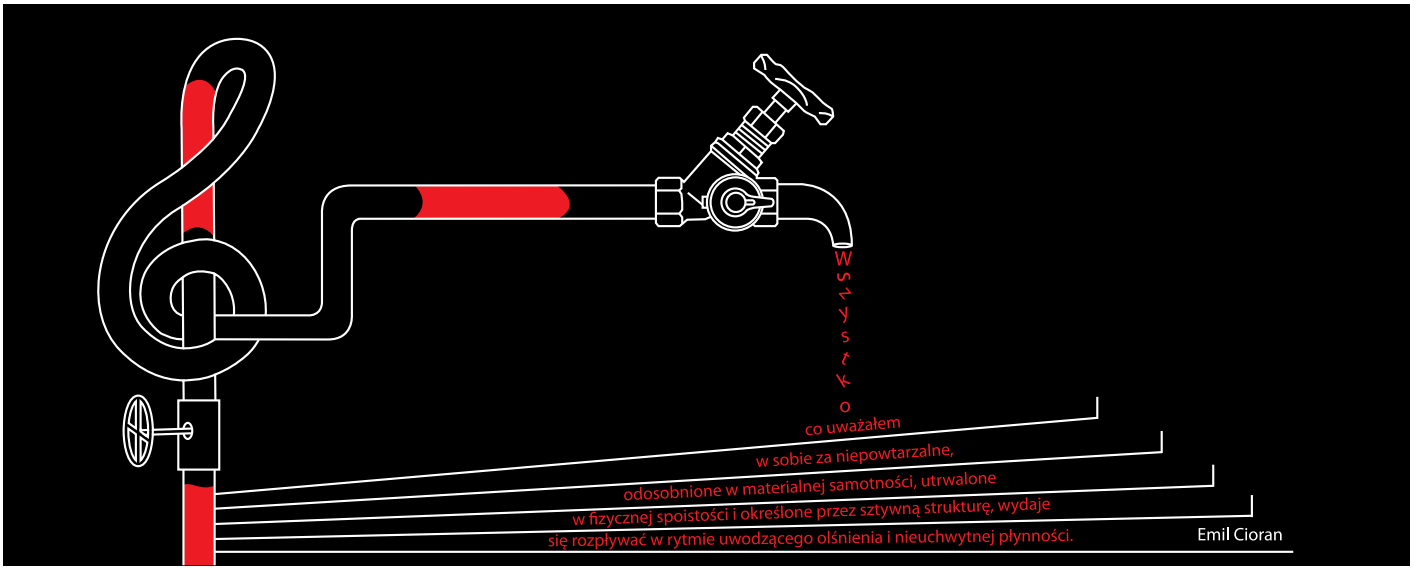

Grupa Twożywo, mural design (*Emil Cioran*), 2011

Expedition to Antarctica, 1966, photograph from the archive of Jan Molski, used in project by Anna Molska, photo courtesy of the artist

Does Silence Exist? Anna Molska

Anna Molska's installation is based on a family story. The artist's grandfather Janusz Molski was a scientist who researched sound waves, amongst others in the Antarctic in 1966. With the help of various devices he succeeded in getting a short-wave connection between the Antarctic and Warsaw. The drawings that look like a kind of Christmas Tree without branches are oscillograms — a drawn record of sound waves.

On the basis of these photos, describe the landscape of the Antarctic.

What colours dominate? What sounds do you imagine?

.....

.....

.....

Can you arrange the letters below into the names of animals that live on that icy continent:

GUINNEP ☐☐☐☐☐☐☐

LEAS ☐☐☐☐

EHAWL ☐☐☐☐☐

Draw the route of the journey from Poland to the Antarctic.

What means of transport did Janusz Molski use?.....

.....

.....

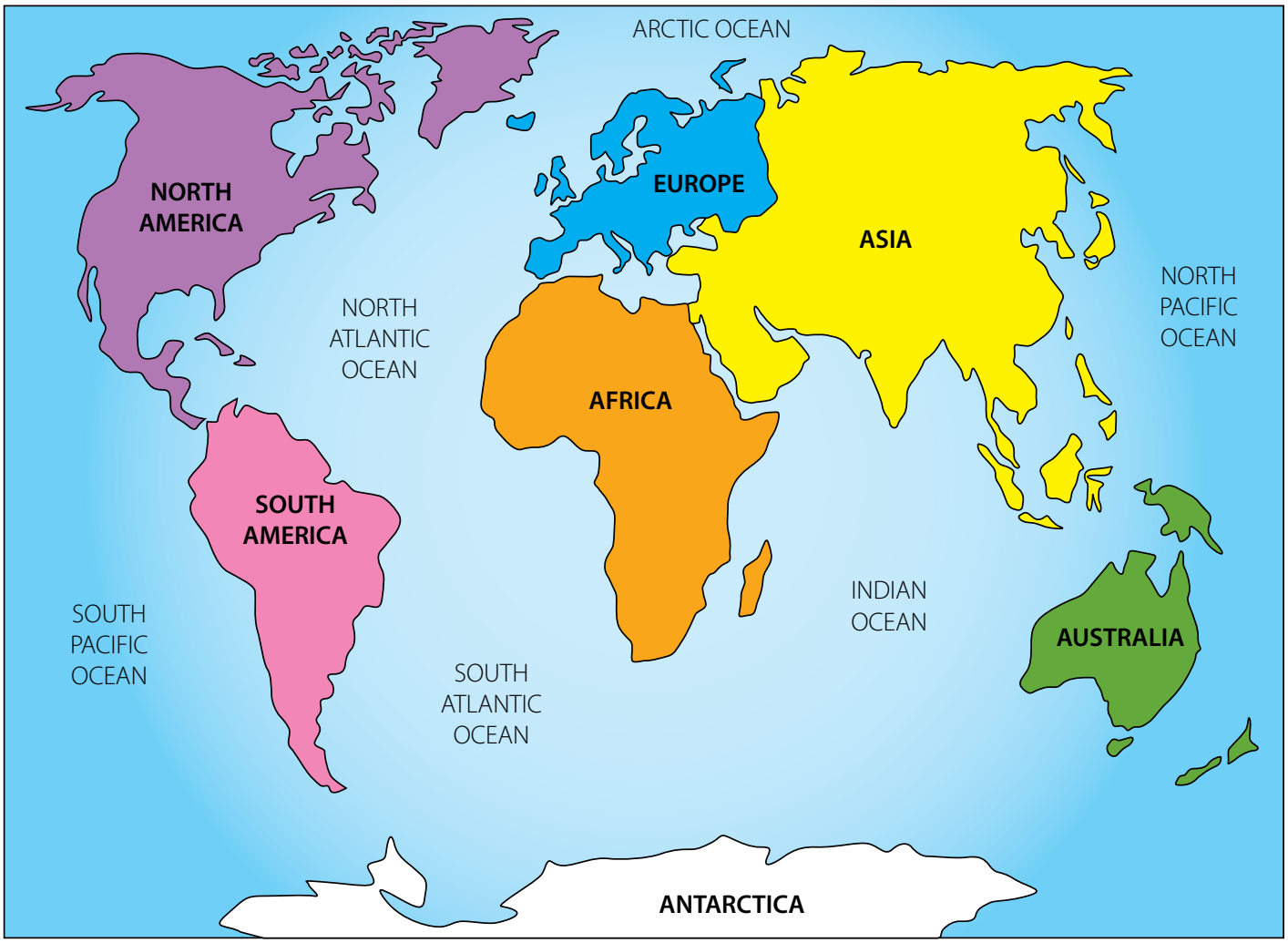

Does Movement Have Form? Bartek Materka

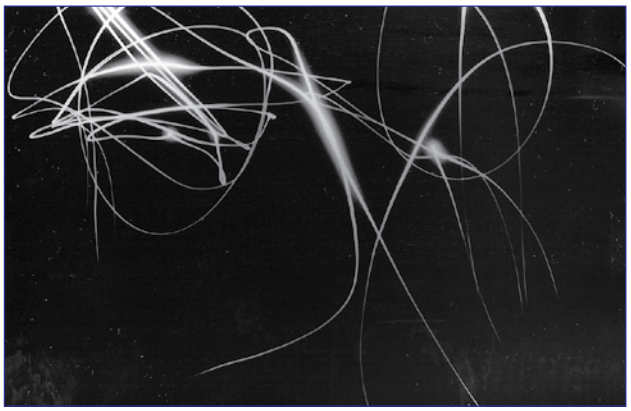

Bartek Materka, *Untitled (Words)*, 2011, private collection, photo courtesy of the artist

We were talking earlier about deafness. People who are unable to hear from birth also have problems with speech. It is difficult for them to understand what someone is saying to them and it is difficult for them to communicate in words what they are thinking. Fortunately, there is also such a thing as sign language — a system of signs, gestures and mimicry (movements of the face), through which people can communicate.

'A large part of the signs of sign language visually mimic the shapes of things which they refer to (e.g. cross) or give a shape to ideas which in themselves do not have a visual form (e.g. love). Sign language is in fact composed of many regionally or culturally differentiated systems. It is characterised by the fact that expressions do not change dependent on case, person or number — it is the sequence of signs that decides what a given phrase means.'

on the basis of http://www.slownikmigowy.pl/index.php?p=1&sp=2

Bartek Materka recorded the movement of the hands of people using sign language. These traces of light that look like abstract drawings are in fact the image of a particular word.

Besides sign language there is also makaton — a method of communication for disabled people. With the help of gestures and drawings it is easier to understand each other. Makaton was formed in the 1970s in Great Britain. The method was invented by Margaret Walker. The name of the method comes from the first letters of the names Ma rgaret Walker, Ka thy Johnston and Ton y Cornforth — the people who worked together in creating this method.

on the basis of Kamila Kowalewska-Kasperek, Kamilla Pomorska, http://www.zss103.poznan.pl/index.php?Strona=Publikacje&karta=32

There are situations where even able-bodied people have problems with the transmission of information and communication — for example, when we are too far away from the person with whom we want to communicate, or when it is too noisy around us. What can we do then?

In such situations, we might find help in the International Signal Code, otherwise known as Morse Code . This code was created in 1840 by Samuel Morse and Alfred Vail. By using sounds, flashes of light, electric impulses or the signs commonly known as dashes and dots, it is possible to spell and thus communicate important messages.

And if you are at sea and fighting with pirates, then you have to know flag code. Each flag has its own meaning. For example:

I have a diver under water;
keep at a safe distance and go slowly

Keep at a distance from me,
I am manoeuvring with difficulty

I have a fire and a dangerous cargo on board,
keep at a distance

Person overboard

I need help

Perhaps you could invent your own code?

ZACHĘTA

Stories of the Ear
19 March – 15 May 2011
Zachęta National Gallery of Art
pl. Małachowskiego 3, 00-916 Warsaw
phone 22 556 96 00, fax 22 827 78 86
www.zacheta.art.pl
director: Hanna Wróblewska

project curators:
Joanna Kordjak-Piotrowska (exhibition)
Michał Libera (music programme)
Zofia Dubowska-Grynberg (educational programme)
cooperation: Magdalena Komornicka, Stanisław Welbel
exhibition design: Paulina Tyro-Niezgoda
execution: Marek Janczewski

Folder
concept and text: Zofia Dubowska-Grynberg
translation: Benjamin Cope
graphic design: Maciej Sikorzak
editing: Małgorzata Jurkiewicz
printed by ARW A. Grzegorczyk, Stare Babice

© Zachęta National Gallery of Art, Warsaw 2011

Texts are licensed under a CC-BY-SA 3.0 Polska licence. Details of the licence are available on the site: http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/

The project supported by additional funds from the Ministry of Culture and National Heritage.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

We thank:

Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena

sponsors of the gallery:

LIDEX netia

technology partner:

POL AUDIO

sponsors of the opening ceremony:

DeLonghi KENWOOD A. Blikle Ash Tree Estate

media patronage:

gazeta POLITYKA TOK FM The Warsaw Voice

STOLICA Art&Business artinfo.pl

Do it Yourself

a guide to each exhibition

the folder contains questions that will help you make your own interpretation of the works on show at the exhibition.

take a folder

find at the exhibition the works indicated with a coloured sign (where there is a coloured sticker on a work's title)

ask yourself the question that corresponds to the coloured sticker